

Otpornost velikih dobavljača naftnih derivata na energetske krize

Vladimir Kuzmić

dipl. ing. kemijske tehnologije, stručni direktor u Petrol d.o.o.

Savska Opatovina 36, Zagreb

vladimir.kuzmic@petrol.hr

SAŽETAK:

Veliki dobavljači naftnih derivata imaju ključnu ulogu u održavanju stabilnosti opskrbe gorivima u slučaju energetske krize. Njihova otpornost ovisi o četiri glavna faktora:

- Diverzifikaciji izvora nabave;
- Visini operativnih i strateških zaliha;
- Fleksibilnosti logistike i distribucije;
- Financijskoj stabilnosti.

Tvrtke koje se opskrbljuju naftom i naftnim derivatima iz više država i regija manje su osjetljive na poremećaje u jednom dobavnom pravcu, poput poremećaja uzorkovanih ratnim zbivanjima ili sankcijama. U osiguranju energetske stabilnosti, uz stabilne energetske tvrtke važna je i uloga države, koja svojim mjerama mora aktivno doprinositi sigurnosti opskrbe donošenjem propisa o držanju obveznih zaliha i strateških rezervi.

Vertikalno integrirani koncerni koji imaju vlastite zalihe sirove nafte, preradbene kapacitete, skladišta i benzinske stanice lakše kontroliraju lanac opskrbe i brže reagiraju u slučajevima kriznih stanja. Njihova financijska snaga omogućuje im kupovinu nafte i naftnih derivata i po visokim cijenama bez prekida poslovanja, za razliku od manjih tržišnih aktera koji nemaju takvu mogućnost.

Digitalizacija i sustavi za predviđanje potražnje pomažu pri planiranju dobave i izbjegavanju nestašica goriva u slučajevima povećane potražnje.

Energetska kriza izazvana ruskom agresijom na Ukrajinu 2022. godine ukazala je na važnost brzog preusmjerenja uhodanih dobavnih tokova i pronalaska alternativnih izvora nabave nakon poremećaja na tržištu. Ipak, određeni rizici za energetske stabilnost, kao što su ovisnost o logističkim rutama kroz Suez ili Hormuški tjesnac, kibernetički napadi na rafinerijska postrojenja, smanjenje kupovne moći uslijed naglog porasta cijena, itd. ostaju i dalje prisutni.

Dugoročno, otpornost na energetske krize povećava se ulaganjem u razvoj alternativnih goriva i skladišne kapacitete, čime se smanjuje ovisnost o nafti. Nadalje, za otpornost je ključna i suradnja s državom, kao i regionalna suradnja, jer energetske subjekti sami obično ne mogu prebroditi dugotrajne ekonomske krize.

Zaključno, činjenica je da su veliki dobavljači otporniji na energetske krize od manjih dobavljača, ali ta otpornost nije apsolutna i neograničena. Ona ovisi o kombinaciji raspoloživih zaliha energenata, diverzifikaciji, financijama i državnoj regulativi.